

. HALOTTI IMA. *)

Nagyhatalmu Isten, mennyei felség! miként, oh miként szóljunk teveled? minő szavakat találunk szivfájdalmunk kifejezésére? ki tudna tolmácsa lenni fölfakadott érzéseinknek, melyek keblünkben túlradva csaknem megfosztanak a hangtól, elveszik a szót, a lehetet ajkainkról, midőn magunk előtt látjuk e három koporsót, melyekben három letört virág, bájló, mint Sáron rózsája, szép, mint a mezők lilioma, tiszta, mint a fűszálon rezgő harmatgyöngy, pihen a sirontúli hajnal földerültéig. Hallani véljük, oh nagy Isten, e mélyen megdőbbentő s a nem érdemelt csapások közt méltán leroskadó atyát így szólni a kesergő Jerémiással: ne legyen nehéz nektek, tekintsétek meg és lássátok, ha vagy-e olyan bánat, mint az én bánatom, mely én rajtam esék?! oh, hagyjatok békét én nekem, hadd kesergessem magamat sirással és ne erőltessetek engemet, hogy megvigasztaljatok!!...oh, mert nagy siralmat hozott az úr én reám; mert a kiket örömmel feltartottam, azokat siralommal elvesztettem!...

Oh, bizony nagy vagy te, oh, Isten és rettenetes a te hatalmad nekünk! ime, most valának ők élőkövei e háznak s már... halványarczu szép menyasszonyai az örökkévalóságnak; most vidámiták meg a csak imént társat vesztett édes apát, gerleszerü, vidám nevetgélésökkel s már... a megkövesült, a halállal vivott rövid, de annál rémesebb küzdelem lenyomata tükröződik a szelid arczokon; most valának egy diszes füzér, egy ékes koszoru, mely gyönyörre hangolta a rájok nézőt s im, már... szinte nem hisszük, oly csodálatos, de annál megrázóbb az esemény, három szálát sujtott le közülök a halál gyilkos villáma, mert környülvették vala őket a vizek veszedelmesen s környülvette a mélység mindenfelől, elannyira, oh nagyhatalmu Isten, hogy csak a te különös kegyelmed menté meg a már most is földig sujtott bánatos atyát, hogy ugy nem marada, mint a nyári takarodás után a tarló és a szedés után a megszedett szőlő...S midőn a kebelben dülő fájdalom sietve menekül a keresztény hit védő szárnyai alá s zokogva bár, de bizalommal borul a mester lábaihoz, mondván: az

---

*) Elmondattott Baczkamadarason Br. Horváth Berta, Tima és Erzsi felett, kik mindhárman fürdés közben vízbe fulltak s egyszerre is temették el, 1891. aug. 7.

én leányaim mostan haltak meg, oh uram, de jer és vessed a te kezedet reájuk és megelevenednek, mely boldogító az élet fejedelmének eme válasza: nem haltak meg a leánykáik, hanem alusznak... Nem, oh valóban nem haltak ők meg, jól esik e tudat, csak a porhüvelyt hagyják vissza a pornak e nemes származásu lelkek s szentebb alakot öltve, magukra mennek oda, hol a költővel szólva: szebb a rózsa, tisztább a patak s zengőbbek a dalok; oda mennek királyi széked köré, oh nagy Isten, hogy szentségben és tisztaságban szolgáljanak neked s mert hivek voltak itt a kevesen, többre biztatnak ezután. Ám azért élnek ők itt is; élnek szeretteik szívében, élnek ártatlan tetteik szép emlékében s éltetni fogja e nép ajkán maradékról-maradékra gyászos sorsuk s a megdöbbenő szerencsétlenség, melynek áldozatául estek!!

Oh nagyhatalmu Isten! nem zúgolódunk, mint a hitetlenek, nem szállunk perbe teveled s nem kérdezzük: miért cselekedted ezt? mert tudjuk, hogy a mi életünk csak olyan, mint a füst és pára; de azért ha zokog a szív keblünkben s a mi könnyeink, mint a víz aláfolynak a mi szemünkben, te is bocsásd meg nekünk s midőn esedezünk, hallgass meg és vegyed édes atyai gondodba jó Istenünk, kit oly nehéz látogatással látogattál meg: az édes apát; küldj gyógyírt vérző sebeire, hogy a tebenned való hit és a gondviselésedbe vetett bizalom tegye erőssé, keresztyének elhordozására. Tartsd meg és neveld föl vigasztalására s az eltűnt boldogság visszaidézésére a halál torkából kegyelmed által megmenekült kedves gyermekeket, hogy általok, annyi gyász és keserv után legyen e nemes hajlék ismét a rég letűnt öröm és boldogság hajlékává. Minden résztvevő és megdöbbenő rokonokat tégy a vigasztalás eszközeivé oh nagy Isten, hogy a mit elrejtettél a bölcsektől, jelentsd meg a kicsinyek szája által.

Mindnyájunkat, oh édes atyánk, kik együtt érezzük a szerencsétlenség lesújtó fájalmát, ints és taníts e szomorúság által is lelkünk mindenkori tisztántartására, hogy bármikor jön a mi urunk, mindenkor készek legyünk megjelenni széked előtt. Ámen.

El b o c s á t ó s z ó.

Isten veletek már, a halál tusáját megvívott nemes lelkek, örökömlékei a bánatnak és keservnek; Isten veletek! Ti már mentek, elsiettek innen, itt hagyjátok bús atyátokat; itt hagyjátok e mosolygó, derüs szép világot, mely még ezután termett volna örömvirágokat számotokra... talán igen, talán nem... ki tudná azt megmondani közülünk?! Talán így van jól? mondja Istenben vetett hitünk, mondjuk hát mi is ezt s ez nyugtasson meg titeket s nyugtassa meg az élőket!! Még egyszer Isten veletek hát, e földön örökre... Jó éjszakát... csendes jó éjszakát... Ámen.

ÜRMÖSI KÁLMÁN.

PÁRISI LEVÉL.

Páris, sept.

(A Sorbonne egyetemen a tudóság elnyeréséért Buisson által megvitatott tételek. — A katolicizmus Franciaországban. Protestans ügyek. — A hivatalos zsinat. — Az orthodoxok közt való egyenetlenség.)

Szerkesztő úr!

Nem szoktam önt értesíteni a Sorbonneban kitűzött feladatok és tételeknek azok által történt megvitatásáról, a kik akár a tudományi, akár a nyelvészeti szakban a tudori különböző fokozatokra pályáznak. Először, mert minden évben számos ily tételt tűznek ki, továbbá, mert nem olyanok, hogy érdeklődést keltsenek. Feltűnő kivétel történt ez évi július hóban. Régi idő óta nem volt az öreg Sorbonneban oly válogatott népes közönség; és ily válogatott népes közönség régóta nem vett részt az értelemnek ilyen ünnepén, s nem részesült ily szellemi élvezetben. Ugyanis, ki a tételeket vitatta, nagyon ismeretes, igen szeretett, s egyszersmind nagyon gyűlölt ember. A tételek, melyeket mesterileg vitatott, igen fontosak, s a vita fényes volt. Mindnyájunkat elragadott, a jeleltnek néhány tüzes ellenfelén kívül, a kik nem bocsátják meg neki, hogy protestáns, s hogy oly hivatalos állást foglal el, mely jelentékeny befolyást szolgáltat neki a nevelésre. A jelelt Buisson Ferdinand úr volt, a ki a közoktatási ministeriumban az elemi oktatás főigazgatói tisztét bírja tizenkét év óta. Az ő hatalmas befolyása nyomán szerveztetett egészen újból az elemi oktatás Franciaországban. Ő szervezte Páris közelében a tanítónői szép képezdét. Mindenek felett az ő kezdeményezésére lettek az elemi iskolák világiakká. Ebből meg lehet érteni, hogy miért szeretik, s azt is, hogy miért gyűlölik: szeretik mind azok, a kik szeretik a haladást, az életet, a gondolat és lelkiismeret szabadságát, klerikális elfogultságokban gyűlölik azok, a kik a lelkiismeretet békóba verni, az értelmet elbutítani szeretnék. Ez utóbbiak előtt Buissonnak megbocsáthatlan bűne az, hogy protestáns, még pedig erős meggyőződésű, szilárd, gyakorlati protestáns, a ki tudja, hogy mit hiszen s azt miért hiszi, a mit a két tételnek, melyek közül az egyik egészen a protestantismust illeti, a megvitatásánál is igazolt. Buisson ur egyébiránt már régóta tudor a bölcselemben; négy évig a bölcsелеm tanára is volt a Lousanni akadémiában Svájcban.